WIKIPEDIA

Tapejara

Tapejara (iz Tupi jezika, "staro stvorenje") bio je rod brazilskih pterosaura iz kredske formacije Santana, starosti oko 108 milijuna godina. Krijeste *Tapejara* sastojale su se od polukružne krijeste iznad njuške i koštane izrasline koja se pružala iza glave.

Tapejara	
	
Restauracija	
Status zaštite	
Status zaštite: Fosili	
Raspon fosila	Rana kreda
Sistematika	
Carstvo:	Animalia
Koljeno:	Chordata
Red:	†Pterosauria
Porodica:	†Tapejaridae
Potporodica:	†Tapejarinae
Rod:	†***Tapejara*** Kellner, 1989.
Vrsta:	†***T. wellnhoferi*** Kellner, 1989.

Vrste i klasifikacija

Skelet

Tipična vrsta je jedina koju većina istraživača trenutno smatra važećom. *T. wellnhoferi* je najmanja vrsta priključena rodu *Tapejara* i nema očuvane tragove proširenja od mekog tkiva na krijesti. Naziv vrste dat joj je u čast njemačkog paleontologa Petera Wellnhofera. Druga vrsta, isprva nazvana *Tapejara imperator* ("car"), daleko je veća i imala je krijestu koja se sastojala od izrazito dugih izbočina, koje su stršile iz zaobljene krijeste na njušci i iz stražnjeg dijela lubanje; vjerojatno su podržavale veliku, moguće zaobljenu keratinsku krijestu. Treća vrsta, *Tapejara navigans* ("jedrenje"), bila je srednje velika i imala je sličnu krijestu kao *T. imperator*, iako je bila uža, kupolastijeg oblika i nije imala koštanu izbočinu straga.

Nekoliko istraživanja iz 2007. pokazalo je da su *T. imperator* i *T. navigans* previše različiti od *T. wellnhoferi* i da prema tome moraju imati vlastite nazive roda. Vrsta *T. imperator* dobila je vlastiti naziv roda, *Tupandactylus* (Kellner i Campos).[1] Unwin i Martill su smatrali da *T. imperator* i *T. navigans* pripadaju istom rodu, te su ih nazvali *Ingridia imperator* i *I. navigans*. Naziv roda dat im je u čast Wellnhoferove pokojne supruge, Ingrid.[2] Budući da im je naziv *Tupandactylus* dat prvi, on ima prioritet nad nazivom *Ingridia*. Dodatne komplikacije izaziva to što su i naziv *Tupandactylus* i *Ingridia* koristili prethodnu vrstu *Tapejara imperator* kao tipičnu.[3] Naučnici koji su opisali rod *Tupandactylus* nisu stvorili vrstu *Tupandactylus navigans* (već su umjesto toga predložili da je ona sinonim za *Tupandactylus imperator*), te *Tapejara navigans* nije službeno klasificirana kao odvojena vrsta roda *Tupandactylus* sve do 2011. godine.[4]

Opis i paleobiologija

Tapejara wellnhofferi je imala dužinu od 80 cm, visinu od 50 cm i raspon krila od 3 metra. Za let je rabila membranu sastavljenu od sloja mišića tankog poput papira, a zbog šupljih kostiju nije prelazila težinu od 5 kg. Njena zaobljena krijesta imala je visinu od 30 cm. Snažni kljun omogućavao joj je da se hrani zrnevljem, ribom, kukcima i školjkama.

Usporedbe koštanih prstenova u očima kod roda *Tapejara* i kod današnjih ptica ukazuje na to da su oni vjerojatno bili katemeralni (aktivni tijekom dana u kratkim intervalima).[5]

Izvori

1. Kellner, A.W.A., and Campos, D.A. (2007). "Short note on the ingroup relationships of the Tapejaridae (Pterosauria, Pterodactyloidea". *Boletim do Museu Nacional* **75**: 1–14
2. Unwin, D. M. and Martill, D. M. (2007). "Pterosaurs of the Crato Formation." In Martill, D. M., Bechly, G. and Loveridge, R. F. (eds), *The Crato Fossil Beds of Brazil: Window into an Ancient World.* Cambridge University Press (Cambridge), pp. 475-524.
3. Naish, D. (2008). "Crato Formation fossils and the new tapejarids." Weblog entry. *Tetrapod Zoology*. 18 January 2008. Accessed 31 January 2008 (http://scienceblogs.com/tetrapodzoology/2008/01/crato_formation_tapejarids.php).
4. Pinheiro, F.L., Fortier, D.C., Schultz, C.L., De Andrade, J.A.F.G. and Bantim, R.A.M. (in press). "New information on *Tupandactylus imperator*, with comments on the relationships of Tapejaridae (Pterosauria)." *Acta Palaeontologica Polonica*, in press, available online 03 Jan 2011. DOI:10.4202/app.2010.0057 (https://dx.doi.org/10.4202/app.2010.0057)
5. Schmitz, L.; Motani, R. (2011). "Nocturnality in Dinosaurs Inferred from Scleral Ring and Orbit Morphology". *Science* **332**

- In the Sky (Dinosaurs) (Library Binding) (ISBN 0-8368-2918-2)
- Haines, Tim & Chambers, Paul. (2006) The Complete Guide to Prehistoric Life. Canada: Firefly Books Ltd.